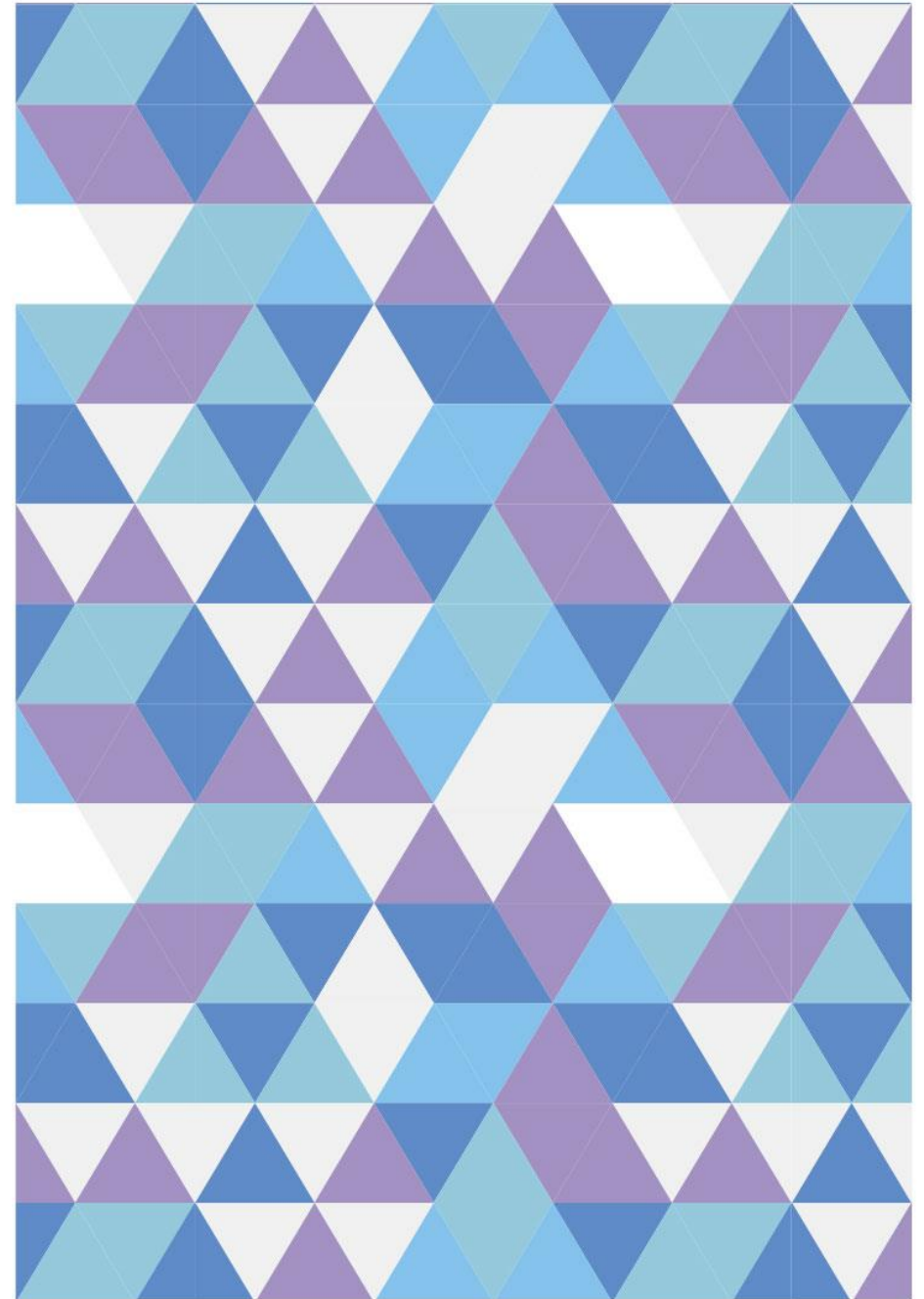

НАЦІОНАЛЬНЕ
АГЕНТСТВО
КВАЛІФІКАЦІЙ

НАЦІОНАЛЬНА РАМКА КВАЛІФІКАЦІЙ

**Рашкевич Ю.М., д.т.н., проф., член НАК,
Національна команда експертів
із реформування вищої освіти в Україні**

Кваліфікація

Кваліфікація з вищої освіти - будь-яке звання, диплом або інше свідоцтво, що видане компетентним органом і засвідчує успішне закінчення програми з вищої освіти (**Конвенція**).

Кваліфікація - формальний результат процесу оцінювання та валідації, який отримується, коли компетентний орган визначить, що особа досягла результатів навчання за даними стандартами (**ЄРК**).

Кваліфікація – визнана уповноваженим суб'єктом та засвідчена відповідним документом стандартизована сукупність здобутих особою компетентностей (результатів навчання) (**ЗУО**).

Структура кваліфікації

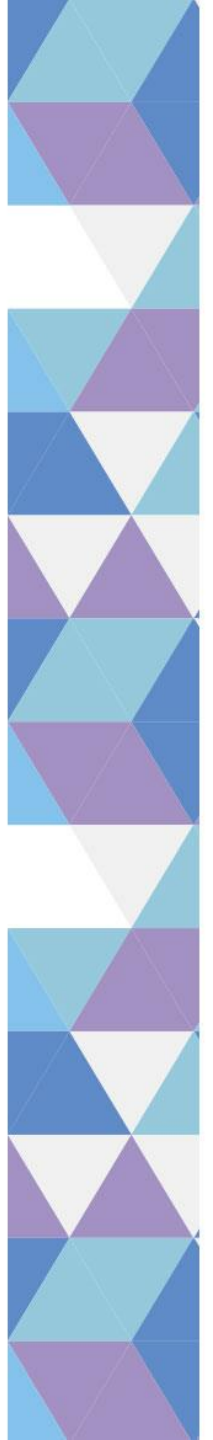
1. формальний документ - будь-яке звання, диплом або інше свідоцтво (Конвенція), формальний результат (ЄРК), відповідний документ (ЗУО);
2. успішне оцінювання компетентним органом - видане компетентним органом і засвідчує успішне закінчення (Конвенція), компетентний орган ... процес оцінювання та валідації ... особа досягла (ЄРК), визнана уповноваженим суб'єктом ... здобутих особою (ЗУО);
3. наявність стандарту - програма з вищої освіти (Конвенція), даний стандарт (ЄРК), стандартизована сукупність **компетентностей/результатів навчання** (ЗУО).

Компетентності

Компетентності характеризують здатність особи успішно здійснювати професійну та подальшу навчальну діяльність, вони виникають в результаті поєднання знань, умінь та практичних навичок, способів мислення, професійних, світоглядних та громадянських якостей, морально-етичних цінностей.

- Компетентності виникають в особи.
- Компетентності далеко не завжди можна чітко виміряти.
- Компетентності формуються протягом освітньої програми в цілому, а інколи навіть можуть переходити на вищий цикл освіти.
- Перелік компетентностей (модель фахівця, ОКХ) в основному визначається зовнішніми по відношенню до університетської системи стейкхолдерами: працедавцями, професійними асоціаціями, випускниками тощо.

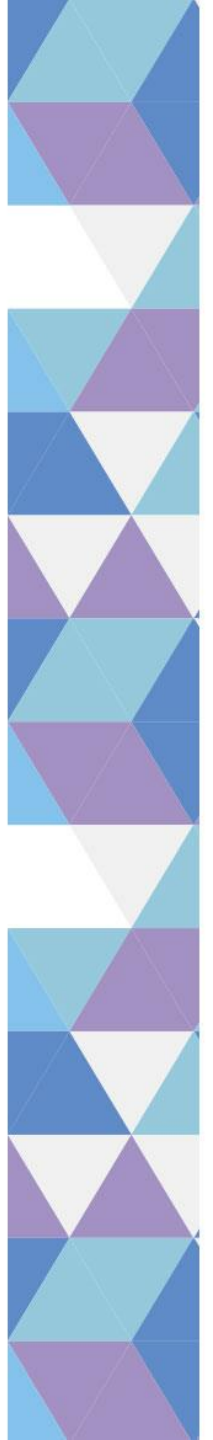
Компетентності

Компетентність - динамічна комбінація знань, умінь, навичок, способів мислення, поглядів, цінностей, інших особистих якостей, що визначає здатність особи успішно соціалізуватися, провадити професійну та/або подальшу навчальну діяльність (ЗУ “Про освіту”).

Компетентності – загальні і спеціальні (фахові).

Компетентності

Результати навчання

Результати навчання – знання, уміння, навички, способи мислення, погляди, цінності, інші особисті якості, набуті у процесі навчання, виховання та розвитку, які можна ідентифікувати, спланувати, оцінити та виміряти та які особа здатна продемонструвати після завершення освітньої програми або окремих освітніх компонентів (ЗУ “Про освіту”).

- результати навчання сфокусовані на очікуваних досягненнях студента/здобувача;
- результати навчання сфокусовані на тому, що повинен би продемонструвати (знає, розуміє, здатен зробити) студент/здобувач освіти після завершення навчання.

Співвідношення повних і часткових кваліфікацій

Повна кваліфікація

Часткова кваліфікація 1

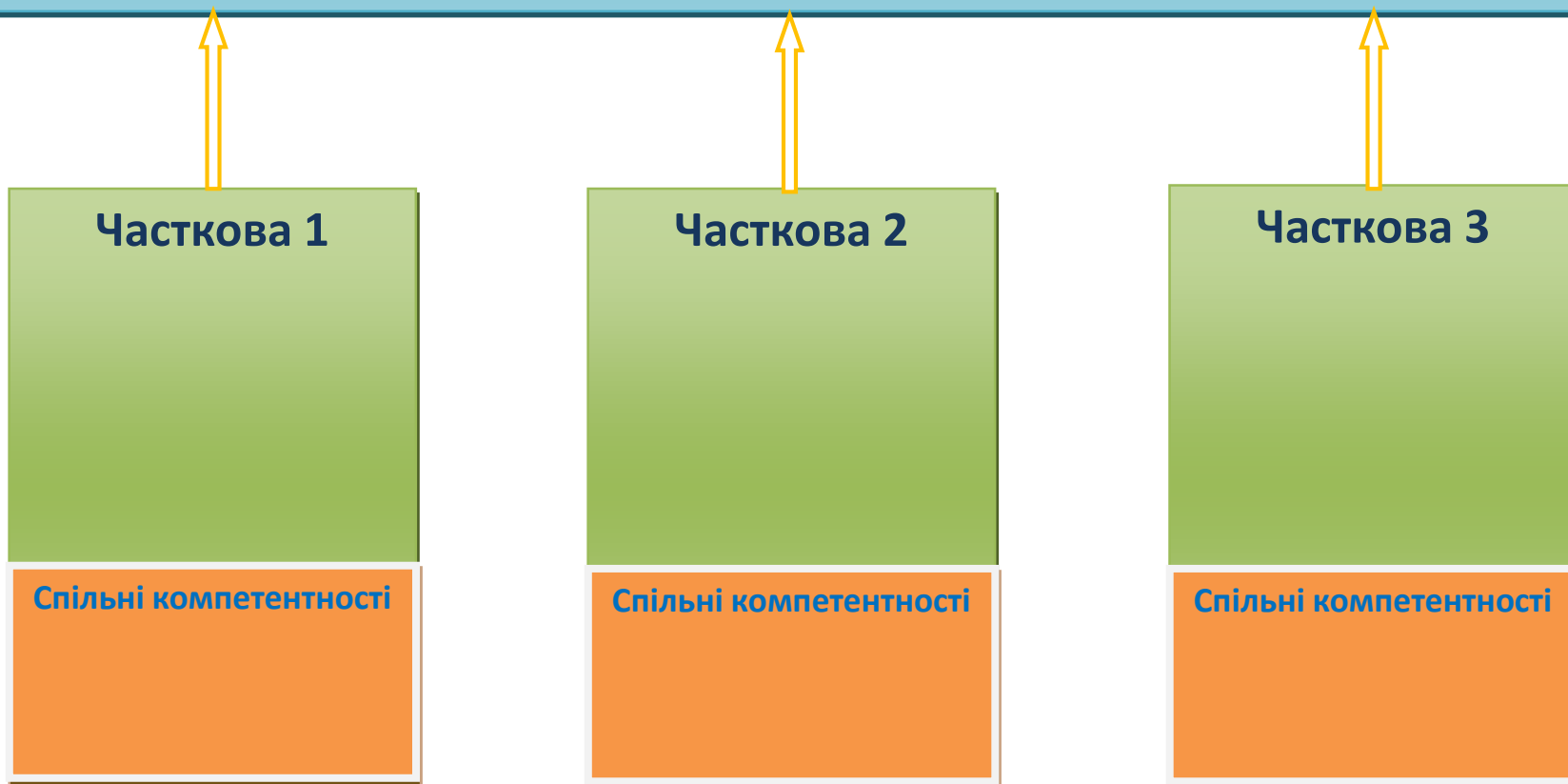
Часткова кваліфікація 2

Співвідношення повних і часткових кваліфікацій

Співвідношення повних і часткових кваліфікацій

Повна кваліфікація

Методика розроблення професійних стандартів

(Наказ Міністерства соціальної політики України 22.01.2018 № 74)

- **кваліфікація** - визнана уповноваженим суб'єктом та засвідчена відповідним документом стандартизована сукупність здобутих особою компетентностей (результатів навчання);
- **кваліфікація повна** - повний перелік компетентностей відповідного рівня Національної рамки кваліфікацій, що визначені відповідним стандартом, які особа набула та здатна продемонструвати;
- **кваліфікація часткова** - частина компетентностей відповідного рівня Національної рамки кваліфікацій, що визначені відповідним стандартом, які особа набула та здатна продемонструвати;
- **професійна кваліфікація** - визнана кваліфікаційним центром, суб'єктом освітньої діяльності, іншим уповноваженим суб'єктом та засвідчена відповідним документом стандартизована сукупність здобутих особою компетентностей (результатів навчання), що дозволяють виконувати певний вид роботи або здійснювати професійну діяльність;
- **професійний стандарт** - затверджені в установленому порядку вимоги до компетентностей працівників, що слугують основою для формування професійних кваліфікацій;
- **професія** - сукупність подібних видів робіт/занять, що передбачає відповідну підготовку та здобуття певних кваліфікацій;

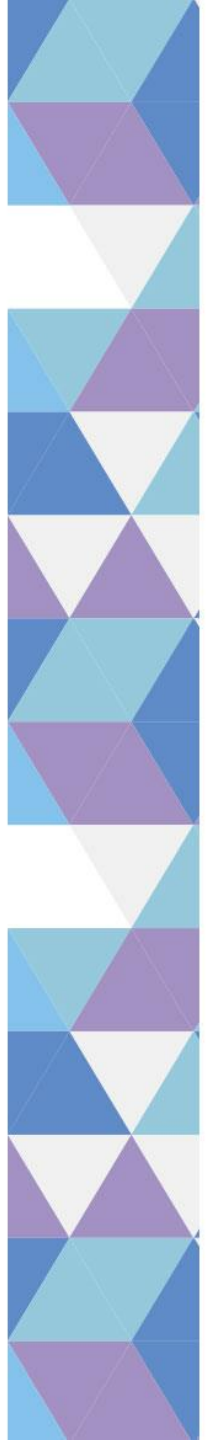
Професійний стандарт

V – Перелік трудових функцій

VI - Опис трудових функцій (трудова функція; предмети і засоби праці (обладнання, устаткування, матеріали, продукти, інструмент (за потреби); професійні компетентності (за трудовою дією або групою трудових дій), знання, уміння та навички)

VII - Дані щодо розроблення та затвердження професійного стандарту

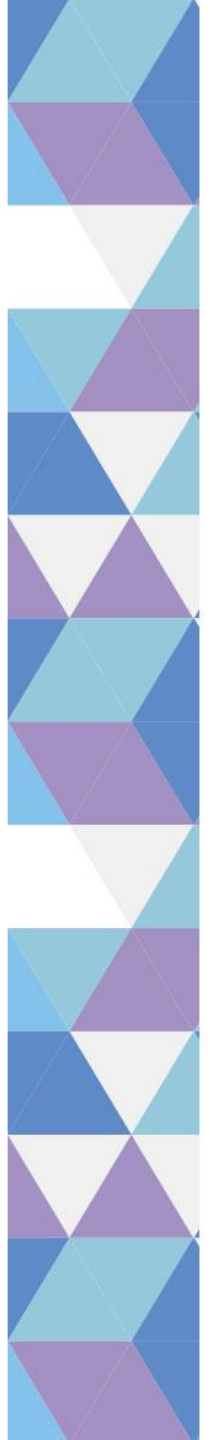
- розробник професійного стандарту,
- суб'єкт перевірки професійного стандарту,
- дата затвердження професійного стандарту,
- дата внесення професійного стандарту до Реєстру.
- рекомендована дата наступного перегляду стандарту.

Професійний стандарт

**Перелік знань, умінь і навичок за певною компетентністю,
необхідних для виконання відповідної трудової функції**

№ з/п	Трудові функції	Професійні компетентності (за трудовою дією або групою трудових дій)	Необхідні знання	Необхідні уміння та навички
-------	-----------------	--	------------------	-----------------------------

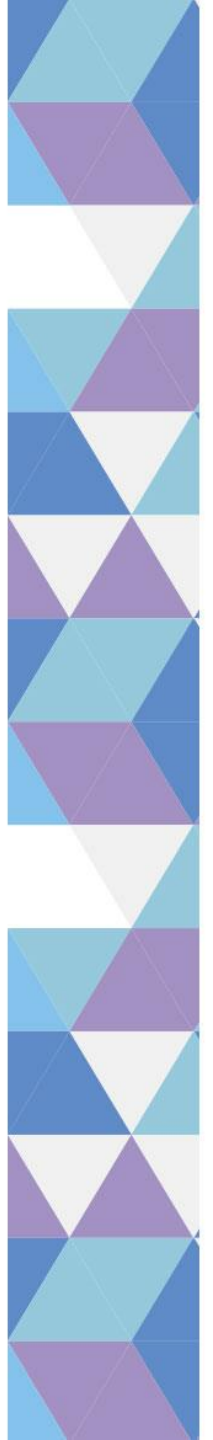

Рамка кваліфікацій

Рамка кваліфікацій - впорядкований набір кваліфікаційних рівнів, кожен із яких описується спеціальними дескрипторами, що являють собою узагальнені результати навчання.

Набір цих дескрипторів загалом характеризує складність задач, які здатен вирішувати володар кваліфікації даного рівня.

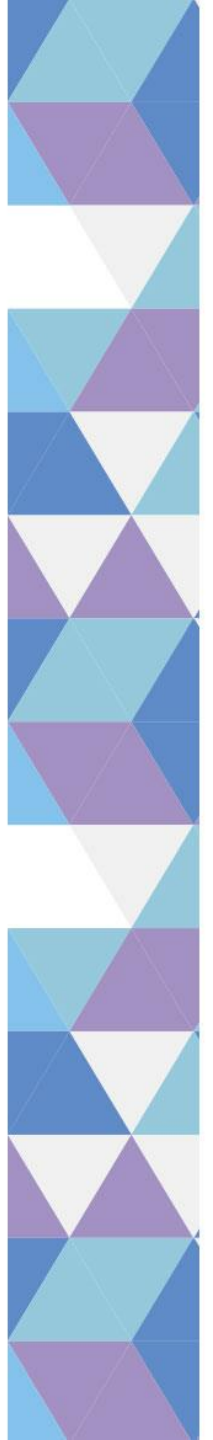
Чим вищий рівень - тим складніші завдання, із вищим рівнем самостійності та відповідальності, які вимагають більш глибоких знань та досконаліших навичок.

Рамка кваліфікацій

Призначення на національному рівні - служити певним еталоном при розробленні, ідентифікації, співставленні як академічних, так і професійних кваліфікацій. Наприклад, якщо ми розробляємо освітню програму, на виході якої випускники отримуватимуть ступінь бакалавра, то рівень результатів навчання такої програми повинен відповідати еталонним вимогам, що задаються дескрипторами рамки відповідного рівня.

Призначення на міжнародному рівні - забезпечувати прозорі і зрозумілі процедури визнання іноземних документів про освіту чи професійну кваліфікацію, а також визнання власних кваліфікацій за кордоном.

Рамка кваліфікацій

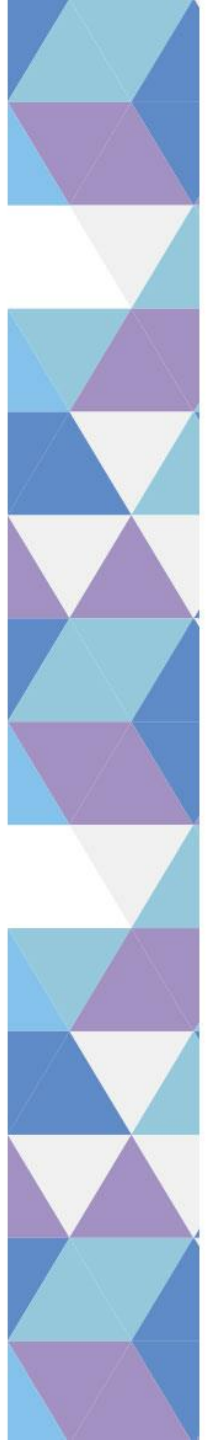
- рамки кваліфікацій забезпечують розуміння того, як кваліфікації взаємовідносяться між собою, і яким чином студенти рухаюся в системі; при цьому цей рух не завжди є "знизу-вверх": цілком звичними є переміщення по горизонталі (бакалавр-математик хоче здобути також ступінь в політології), чи навіть вниз (магістр інженерії додатково хоче здобути бакалавра управління та адміністрування);
- кваліфікації описуються результатами навчання, іншими словами - що особа знає, уміє, здатна виконувати; це істотно відрізняється від попередніх традицій, коли вони описувалися вимогами до зарахування, передбаченим часом навчання, змістом освітньої програми, і лише в незначній мірі - компетентностями, що ними володіє випускник.

Рамка кваліфікацій

Рівень рамки кваліфікацій – структурна одиниця, що визначається певною сукупністю результатів навчання, які є характерними для кваліфікацій відповідного рівня.

Дескриптор рамки кваліфікацій – сформульоване в термінах узагальнених результатів навчання твердження, що використовується для опису кваліфікаційного рівня Національної або інших рамок кваліфікацій.

Європейські мета-рамки

Рамка кваліфікацій для Європейського простору вищої освіти *(The Framework of Qualifications for European Higher Education Area, FQ-EHEA)*

1. Знання та розуміння.
2. Застосування знань і розумінь.
3. Формування суджень.
4. Комунікація.
5. Уміння навчатися.

Європейські мета-рамки

Європейська рамка кваліфікацій для навчання впродовж життя (ЄРК)

*(European Qualifications Framework for Life Long Learning, **EQF-LLL**)*

1. Знання (теоретичні та/або фактологічні).
2. Уміння/навички (когнітивні та практичні).
3. Компетентності (в першу чергу – автономність та відповідальність).

Європейські мета-рамки

Європейська рамка кваліфікацій для навчання впродовж життя (ЄРК)

*(European Qualifications Framework for Life Long Learning, **EQF-LLL**)*

1. Знання (теоретичні та/або фактологічні).
2. Уміння/навички (когнітивні та практичні).
3. Відповідальність та автономність.

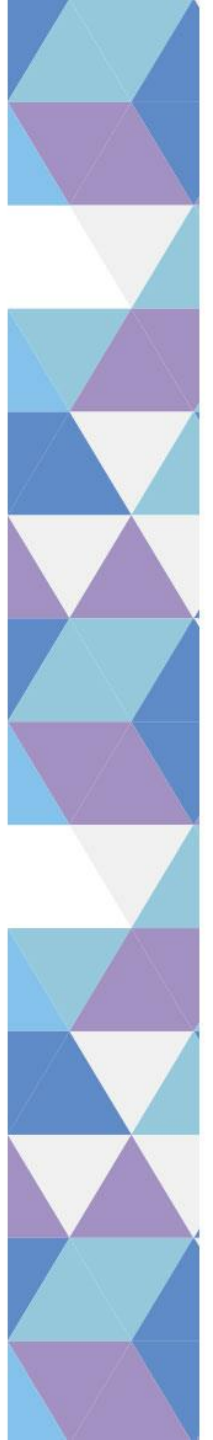

Національна рамка кваліфікацій

Національна рамка кваліфікацій - системний і структурований за результатами навчання опис кваліфікаційних рівнів.

Національна рамка кваліфікацій призначена для використання органами державної влади та органами місцевого самоврядування, установами та організаціями, закладами освіти, роботодавцями, іншими юридичними та фізичними особами з метою розроблення, ідентифікації, співвіднесення, визнання, планування і розвитку кваліфікацій.

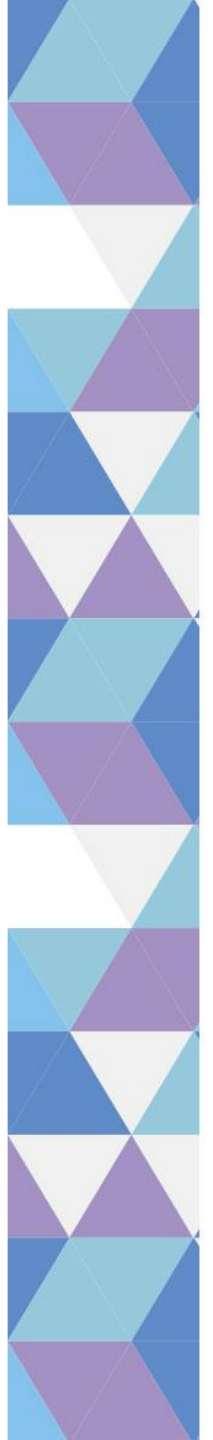
Національна рамка кваліфікацій ґрунтується на європейських і національних стандартах та принципах забезпечення якості освіти, враховує вимоги ринку праці до компетентностей працівників та запроваджується з метою гармонізації норм законодавства у сферах освіти і соціально-трудоких відносин, сприяння національному та міжнародному визнанню кваліфікацій, здобутих в Україні, налагодження ефективної взаємодії сфери освіти і ринку праці.

Національна рамка кваліфікацій

Про затвердження **Національної рамки кваліфікацій/**
Постанова Кабінету Міністрів України від 23.11. 2011 р.,
№ 1341

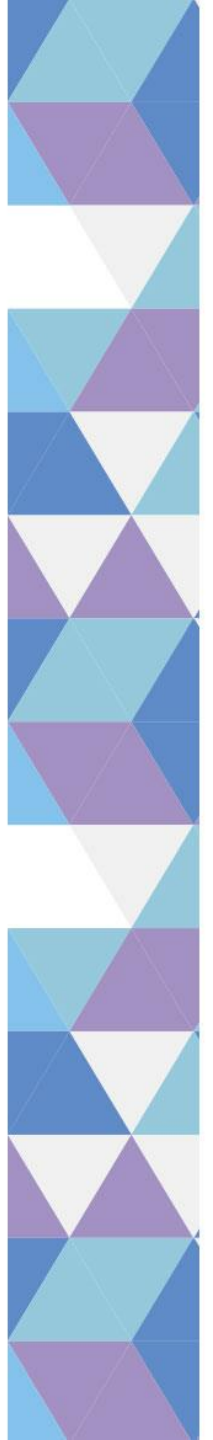
1. Знання.
2. Уміння.
3. Комунікація.
4. Автономність та відповідальність.
5. Інтегральна компетентність

Національна рамка кваліфікацій

**Зміни в Національній рамці кваліфікацій/ Постанова
Кабінету Міністрів України від 12.06. 2019 р., № 509
(11 рівнів, 4 дескриптори)**

1. Знання.
2. Уміння/навички.
3. Комунікація.
4. Відповідальність та автономія.

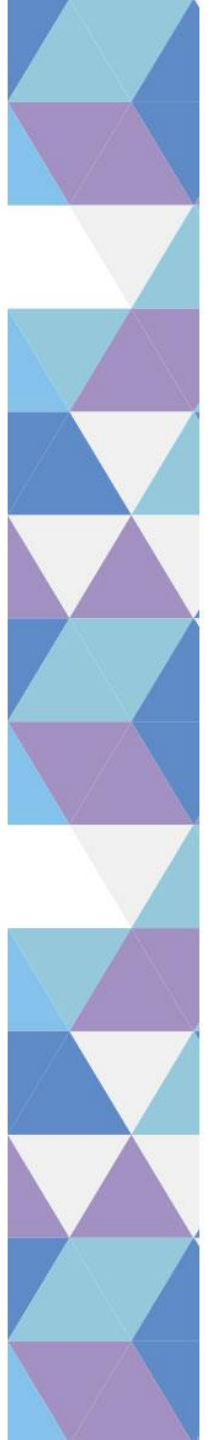

Національна рамка кваліфікацій

Зміни в **Національній рамці кваліфікацій**/ Постанова
Кабінету Міністрів України від 25.06. 2020 р., № 519

(8 рівнів, 4 дескриптори)

1. Знання.
2. Уміння/навички.
3. Комунікація.
4. Відповідальність та автономія.

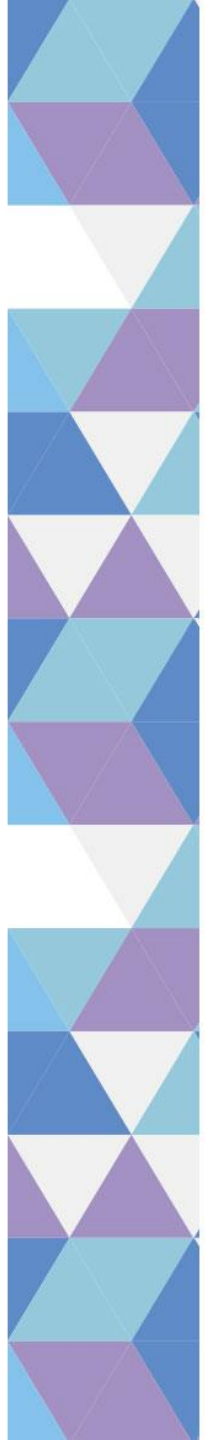
Національна рамка кваліфікацій

Знання - осмислена та засвоєна суб'єктом інформація, що є основою його усвідомленої, цілеспрямованої діяльності; знання поділяються на емпіричні (знання фактів та уявлення) і теоретичні (концептуальні, методологічні);

Уміння/навички - здатність застосовувати знання для виконання завдань та розв'язання проблем; уміння/навички поділяються на когнітивні (що включають логічне, інтуїтивне та творче мислення) і практичні (що включають ручну вправність, застосування практичних способів (методів), матеріалів, знарядь та інструментів, комунікацію);

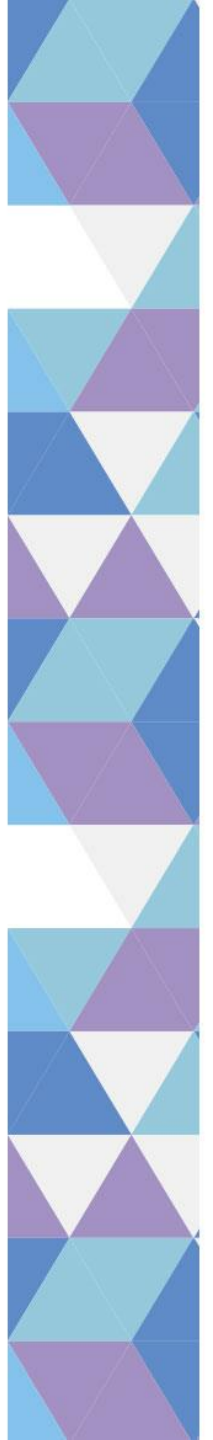
Комунікація - взаємодія осіб з метою передавання інформації, узгодження дій, спільної діяльності;

Відповідальність та автономія - здатність особи застосовувати знання та навички самостійно та відповідально.

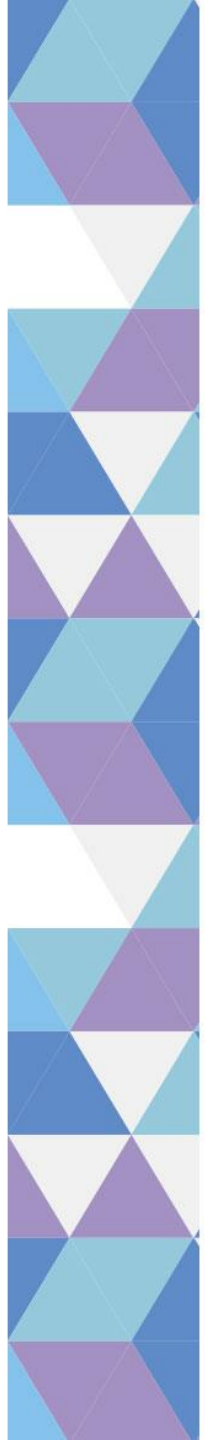
НРК: Рівень 1

Знання	Уміння/навички	Комунікація	Відповідальність і автономія
<p>Базові загальні знання</p> <p>розуміння найпростіших понять про себе і довкілля, основ безпечної поведінки</p>	<p>Базові уміння/навички, необхідні для виконання простих завдань</p>	<p>Інтеграція до груп, що складають найближче соціальне оточення</p> <p>відповідне реагування на прості письмові та усні повідомлення</p>	<p>Робота або навчання під безпосереднім керівництвом або наглядом у структурованому контексті</p> <p>обмежена відповідальність за свої дії</p> <p>формулювання елементарних суджень</p>

НРК: Рівень 2

Знання	Уміння/навички	Комунікація	Відповідальність і автономія
<p>Базові емпіричні знання та розуміння основних (загальних) процесів у сфері навчання та/або трудової діяльності</p>	<p>Використання відповідної інформації для виконання нескладних завдань та розв'язання повсякденних проблем у типових ситуаціях із застосуванням простих правил, інструкцій та знарядь</p> <p>оцінювання результатів власної діяльності відповідно до установлених критеріїв, застосування аргументації для обґрунтування власних думок та висновків</p>	<p>Взаємодія в колективі з метою виконання завдань</p> <p>продукування деталізованих усних і письмових повідомлень</p>	<p>Робота та/або навчання під керівництвом або наглядом з певною самостійністю</p> <p>індивідуальна відповідальність за результати виконання завдань під час навчання та/або трудової діяльності</p>

НРК: Рівень 3

Знання	Уміння/навички	Комунікація	Відповідальність і автономія
Знання фактів, принципів, процесів та загальних понять у сфері навчання та/або професійної діяльності	Виконання типових завдань та розв'язання проблем шляхом вибору і застосування базових методів, інструментів, матеріалів та інформації оцінювання результатів виконання завдань відповідно до заздалегідь відомих критеріїв	Здатність до ефективної роботи в команді сприйняття критики, порад і вказівок продукування деталізованих усних і письмових повідомлень, зокрема у професійній діяльності	Відповідальність за виконання завдань під час роботи або навчання адаптація своєї поведінки до зовнішніх обставин під час виконання завдань або розв'язання проблем

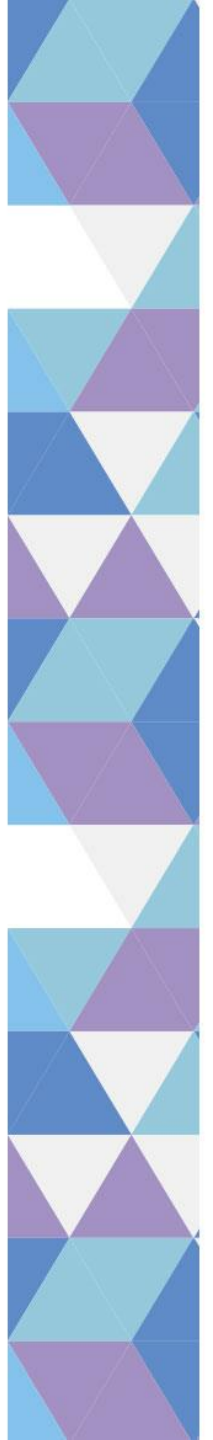
НРК: Рівень 4

Знання	Уміння/навички	Комунікація	Відповідальність і автономія
<p>Емпіричні та теоретичні знання в широких контекстах та розуміння принципів, методів, процесів у сфері навчання та/або професійної діяльності</p>	<p>Виконання складних спеціалізованих завдань, знаходження або прийняття рішень щодо специфічних проблем у сфері професійної діяльності або навчання</p> <p>планування власної роботи та в обмеженому контексті організація, контроль, оцінювання та коригування роботи інших</p>	<p>Здійснення наставництва, передавання досвіду</p> <p>продукування складних деталізованих усних і письмових повідомлень, зокрема у професійній діяльності або навчанні</p>	<p>Самоорганізація відповідно до правил, що існують у робочому або навчальному контекстах і зазвичай є передбачуваними, але можуть зазнавати змін</p> <p>здійснення нагляду за повсякденною роботою інших, обмежена відповідальність за оцінювання та покращення результатів їх трудової або навчальної діяльності</p>

НРК: Рівень 5

Знання	Уміння/навички	Комунікація	Відповідальність і автономія
<p>Всебічні спеціалізовані емпіричні та теоретичні знання у сфері навчання та/або професійної діяльності, усвідомлення меж цих знань</p>	<p>Широкий спектр когнітивних та практичних умінь/навичок, необхідних для розв'язання складних задач у спеціалізованих сферах професійної діяльності та/або навчання</p> <p>знаходження творчих рішень або відповідей на чітко визначені конкретні та абстрактні проблеми на основі ідентифікації та застосування даних</p> <p>планування, аналіз, контроль та оцінювання власної роботи та роботи інших осіб у спеціалізованому контексті</p>	<p>Взаємодія з колегами, керівниками та клієнтами у питаннях, що стосуються розуміння, навичок та діяльності у професійній сфері та/або у сфері навчання</p> <p>донесення до широкого кола осіб (колеги, керівники, клієнти) власного розуміння, знань, суджень, досвіду, зокрема, у сфері професійної діяльності</p>	<p>Організація та нагляд (управління) в контекстах професійної діяльності або навчання в умовах непередбачуваних змін</p> <p>покращення результатів власної діяльності і роботи інших - здатність продовжувати навчання з деяким ступенем автономії</p>

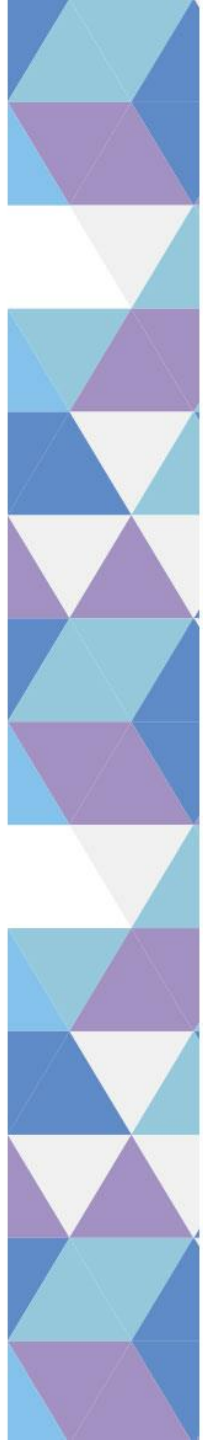
НРК: Рівень 6

Знання	Уміння/навички	Комунікація	Відповідальність і автономія
Концептуальні наукові та практичні знання критичне осмислення теорій, принципів, методів і понять у сфері професійної діяльності та/або навчання	Поглиблені когнітивні та практичні уміння/навички, майстерність та інноваційність на рівні, необхідному для розв'язання складних спеціалізованих задач і практичних проблем у сфері професійної діяльності або навчання	Донесення до фахівців і нефахівців інформації, ідей, проблем, рішень, власного досвіду та аргументації збір, інтерпретація та застосування даних спілкування з професійних питань, у тому числі іноземною мовою, усно та письмово	Управління складною технічною або професійною діяльністю чи проектами спроможність нести відповідальність за вироблення та ухвалення рішень у непередбачуваних робочих та/або навчальних контекстах формування суджень, що враховують соціальні, наукові та етичні аспекти організація та керівництво професійним розвитком осіб та груп здатність продовжувати навчання із значним ступенем автономії

НРК: Рівень 7

Знання	Уміння/навички	Комунікація	Відповідальність і автономія
<p>Спеціалізовані концептуальні знання, що включають сучасні наукові здобутки у сфері професійної діяльності або галузі знань і є основою для оригінального мислення та проведення досліджень</p> <p>критичне осмислення проблем у галузі та на межі галузей знань</p>	<p>Спеціалізовані уміння/навички розв'язання проблем, необхідні для проведення досліджень та/або провадження інноваційної діяльності з метою розвитку нових знань та процедур</p> <p>здатність інтегрувати знання та розв'язувати складні задачі у широких або мультидисциплінарних контекстах</p> <p>здатність розв'язувати проблеми у нових або незнайомих середовищах за наявності неповної або обмеженої інформації з урахуванням аспектів соціальної та етичної відповідальності</p>	<p>Зрозуміле і недвозначне донесення власних знань, висновків та аргументації до фахівців і нефахівців, зокрема, до осіб, які навчаються</p>	<p>Управління робочими або навчальними процесами, які є складними, непередбачуваними та потребують нових стратегічних підходів</p> <p>відповідальність за внесок до професійних знань і практики та/або оцінювання результатів діяльності команд та колективів</p> <p>здатність продовжувати навчання з високим ступенем автономії</p>

НРК: Рівень 8

Знання	Уміння/навички	Комунікація	Відповідальність і автономія
<p>Концептуальні та методологічні знання в галузі чи на межі галузей знань або професійної діяльності</p>	<p>Спеціалізовані уміння/навички і методи, необхідні для розв'язання значущих проблем у сфері професійної діяльності, науки та/або інновацій, розширення та переоцінки вже існуючих знань і професійної практики</p> <p>започаткування, планування, реалізація та коригування послідовного процесу ґрунтовного наукового дослідження з дотриманням належної академічної доброчесності</p> <p>критичний аналіз, оцінка і синтез нових та комплексних ідей</p>	<p>Вільне спілкування з питань, що стосуються сфери наукових та експертних знань, з колегами, широкою науковою спільнотою, суспільством в цілому</p> <p>використання академічної української та іноземної мови у професійній діяльності та дослідженнях</p>	<p>Демонстрація значної авторитетності, інноваційність, високий ступінь самостійності, академічна та професійна доброчесність, постійна відданість розвитку нових ідей або процесів у передових контекстах професійної та наукової діяльності</p> <p>здатність до безперервного саморозвитку та самовдосконалення</p>

Національна рамка кваліфікацій

Рівень 8 – Доктор наук, Доктор філософії, Доктор мистецтв

Рівень 7 – Магістр

Рівень 6 – Бакалавр

Рівень 5 – Молодший бакалавр, Фаховий молодший бакалавр

Рівень 4 – Третій рівень професійної освіти

Рівень 3 – Профільна середня освіта, Другий рівень професійної освіти

Рівень 2 – Базова середня освіта, Перший рівень професійної освіти

Рівень 1 – Початкова освіта

Галузеві рамки кваліфікацій

Галузева рамка кваліфікацій - деталізований опис її рівнів у термінах дескрипторів Національної рамки кваліфікацій та інших спеціалізованих дескрипторів, характерних для професійних кваліфікацій певного виду економічної діяльності та/чи виду професійної діяльності.

Галузеві рамки кваліфікацій розробляються за необхідності центральними органами виконавчої влади, галузевими об'єднаннями організацій роботодавців, галузевими радами з розвитку професійних кваліфікацій, професійними асоціаціями.

Галузеві (секторальні) рамки кваліфікацій

Початок робіт над СРК – 2007 р. в рамках проєкту TUNING

Сектор - поєднання суміжних галузей/дисциплін із достатньо порівняльними профілями освітніх програм.

1. Гуманітарні науки,
2. Творчі та виконавські дисципліни;
3. Інженерія;
4. Природничі науки;
5. Науки про здоров'я;
6. Соціальні науки.

Галузеві (секторальні) рамки кваліфікацій

Концептуальна особливість структури СРК - профіль сектора будується у вигляді основної характеристики профілю та додаткових вимірів (ознак), які деталізують основні аспекти виділеного сектора, і для яких формулюються вимоги до кожного із дескрипторів.

Опис профілю галузі:

1. Основна характеристика профілю відповідної галузі - короткий (2-5 слів) опис.
2. Додаткові виміри (6-8) - деталізація основних аспектів виділеної галузі, обов'язково включає професійний розвиток.

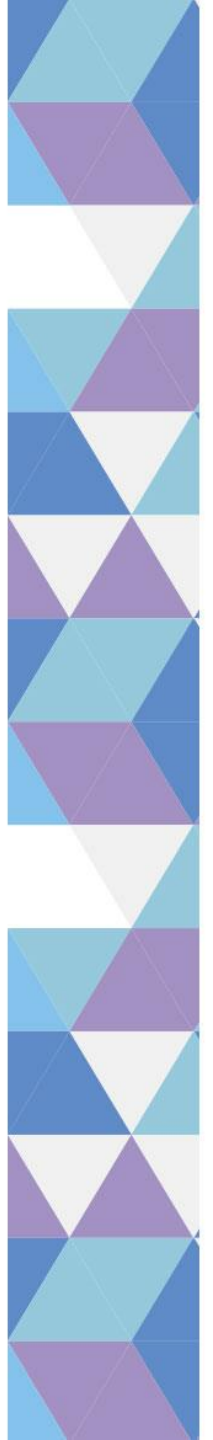

Секторальна РК гуманітарних наук

Основна характеристика - Гуманізм в культурі та суспільстві

Додаткові виміри:

1. Людська істота,
2. Культури та суспільства,
3. Тексти та контексти,
4. Теорії та концепції,
5. Міждисциплінарність,
6. Комунікативність,
7. Ініціативність та креативність,
8. Професійний розвиток.

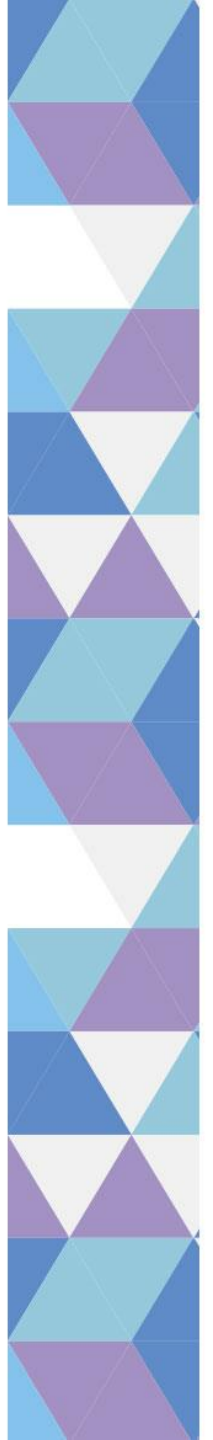

Секторальна РК у сфері творчих та виконавських дисциплін

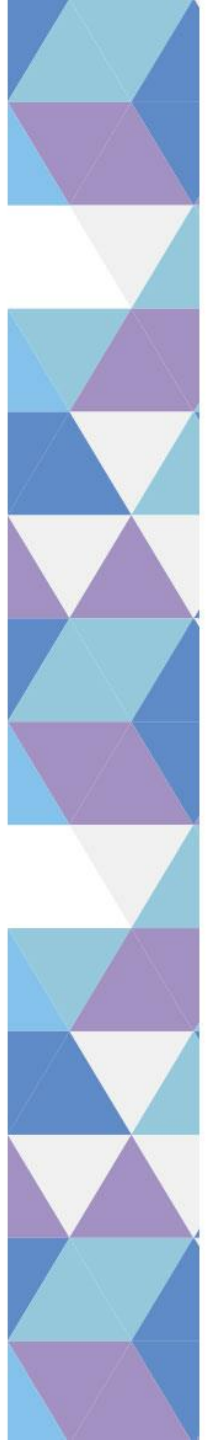
Основна характеристика - Творення та творчість

Додаткові виміри:

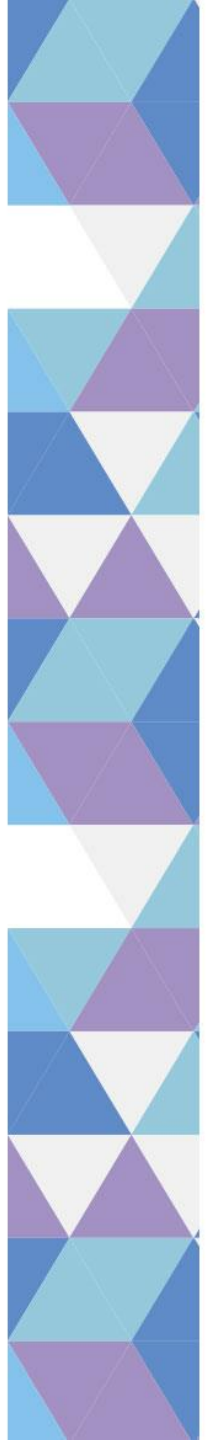
1. Створення, виконання, проектування, концептуалізація;
2. Переосмислення, розгляд та інтерпретація людського;
3. Експерименти, інновації та дослідження;
4. Теорії, історії та культури;
5. Технічні, екологічні та контекстні питання;
6. Комунікація, співпраця та міждисциплінарність;
7. Ініціатива та підприємництво.

Галузеві (секторальні) рамки кваліфікацій

Галузеві (секторальні) рамки кваліфікацій

Галузеві (секторальні) рамки кваліфікацій

POLISH
QUALIFICATIONS
FRAMEWORK

Sectoral Qualification Frameworks

TOURISM

SPORT

BANKING

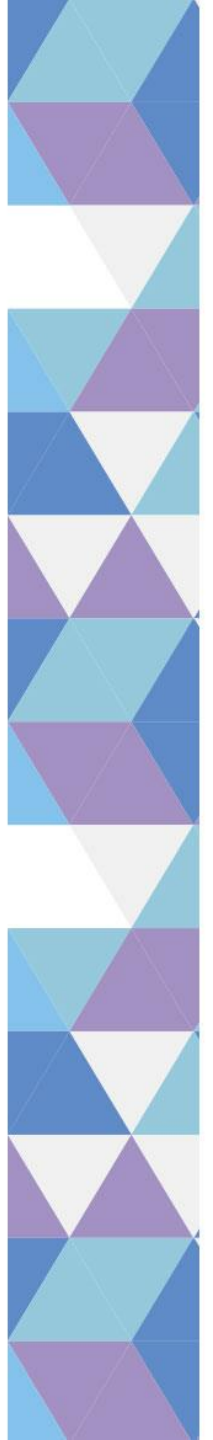
IT

TELECOMMUNICATIONS

CONSTRUCTION

Галузеві (секторальні) рамки кваліфікацій

POLISH
QUALIFICATIONS
FRAMEWORK

Sectoral Qualification Frameworks

TOURISM

SPORT

BANKING

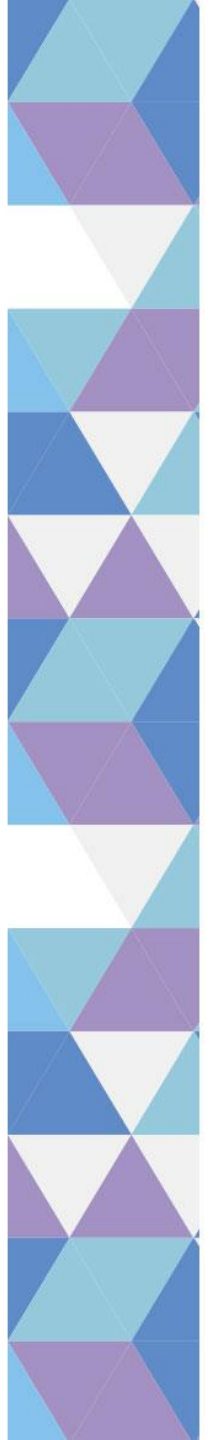
IT

TELECOMMUNICATIONS

CONSTRUCTION

ДЯКУЮ ЗА УВАГУ !

